

Aanpak Netcongestie

Fiche projectlijn 5a: Netbewuste nieuwbouw

Inleiding

De druk op het elektriciteitsnet neemt toe. Tegelijkertijd is er de opgave om in heel Nederland jaarlijks 100.000 nieuwe woningen te bouwen, waarvan circa 13.500 in Brabant. Door netcongestie dreigt de uitvoering van woningbouwplannen en gebiedsontwikkelingen te stagneren. Het aansluiten van nieuwe woningen kan moeilijker worden, vooral in gebieden waar het elektriciteitsnet al overbelast is of dreigt te raken. Hierdoor kunnen de provinciale ambities op het gebied van wonen en stedelijke ontwikkelingen onder druk komen te staan.

Probleem

Er is momenteel onvoldoende inzicht in de mate waarin netcongestie de Brabantse woningbouwopgave belemmert. Ook is nog onduidelijk welke rol de provincie kan en wil spelen in het stimuleren van netbewuste nieuwbouw: nieuwbouw die slim, zuinig en toekomstbestendig is ontworpen om de gezamenlijke netbelasting te minimaliseren.

Bij gebiedsontwikkelingen zien we dat voorzieningen veelal geen aansluiting krijgen, waardoor woningen alleen zonder voorzieningen gerealiseerd worden en dat is niet wenselijk. Een buurtbudget kan een oplossing zijn, vergelijkbaar met de aanpak in de Merwedekanaalzone. In Brabant is hier nog geen ervaring mee (en Enexis heeft dat tot nu toe ook nog niet gefaciliteerd).

Doel

Met deze projectlijn willen we een, in eerste instantie intern, gedeeld beeld creëren over de impact van netcongestie op de woningopgave en de belangrijkste stedelijke gebiedsontwikkelingen in Brabant met als doel waar nodig te kunnen anticiperen op de effecten van netcongestie. We onderzoeken verder of er provinciale sturingsmogelijkheden zijn zodat gemeenten in hun woningbouwplannen meer rekening houden met de beschikbare netcapaciteit. Ook onderzoeken we welke rol de provincie kan spelen in het stimuleren van netbewuste nieuwbouw en bij gebieds- of buurtbudgetten.

Wat hebben we bereikt in de zomer van 2026?

- Inzicht in de impact van netcongestie op de meest relevante stedelijke gebiedsontwikkelingen in Brabant. Dit is een complexe opgave, in eerste instantie wordt daarom gestart met 2-3 grote gebiedsontwikkelingen.
- Inzicht in de impact van netcongestie op de woningbouwprogrammering.
- Duidelijkheid over de rol en acties van het Rijk. We zijn aangehaakt op landelijke ontwikkelingen en discussies over oplossingsrichtingen.
- Inzicht verkrijgen in de behoefte van de gemeenten richting de provincie op het gebied van netbewuste nieuwbouw.
- Bewustwording bij gemeenten vergroten over de mogelijke impact van netcongestie op hun woningbouwprogrammering (*onderdeel van projectlijn Kennisopbouw en communicatie*).

- Helderheid hebben over mogelijke sturing vanuit provincie op netbewuste nieuwbouw, bijvoorbeeld via onze omgevingsverordening of in model anterieure overeenkomsten.
- Helderheid of het zinvol/wenselijk is dat we als provincie pilot projecten in Brabant met middelen ondersteunen.

Hoe we dit gaan bereiken?

Samen met WWL:

- Informatie en Inzicht in of, en waar en wanneer de woningbouw door netcongestie in de knel komt en vertraging oploopt zodat we als gezamenlijke overheden kunnen herprioriteren in de woningbouw programmering. Het belang van deze informatie wordt onderstreept door de Wet Versterking Regie op Volkshuisvesting en de Kritische Succes Factoren-rapportage.
- We gaan drie pilots uitvoeren in 't Zoet, Helmond en Fellenoord/KnooppuntXL om precies zicht te krijgen op de impact van netcongestie in deze gebiedsontwikkelingen.
- Helderheid of het zinvol/wenselijk is dat we als provincie pilot projecten in Brabant met middelen ondersteunen.
- Samen met WWL zetten we hun netwerk, waaronder de regionale tafels, in om bewustwording bij gemeenten te vergroten over de mogelijke impact van netcongestie op hun woningbouwprogrammering.
- We verzorgen een sessie op de Dag van het Wonen in oktober 2025 en halen daar onder andere de behoefte op van gemeenten richting de provincie op het gebied van netbewuste nieuwbouw.
- Samen met WWL, en naar voorbeeld van andere provincies, verkennen we mogelijke sturing vanuit de provincie op netbewuste nieuwbouw. Het team volkshuisvesting is deelgenoot hiervan.

Rolduiding provincie

- Brabant breed beeld creëren: door zicht te krijgen waar woningbouwopgave en stedelijke gebiedsontwikkelingen belemmerd kunnen worden, kunnen we beter anticiperen op de impact van netcongestie.
- Aanjagen van netbewuste nieuwbouw en het gebruik van gebiedsbudgetten: door oplossingsrichtingen in beeld te brengen en deze breed te delen en pilots eventueel te ondersteunen, dragen we er mede aan bij dat zoveel mogelijk woningen aangesloten kunnen worden ondanks dreigende congestie voor kleinverbruik.
- Een schakel vormen tussen Rijk en regio: door aan te sluiten op Rijksbeleid en te zorgen dat signalen vanuit gemeenten en regio's ook weer bij het Rijk terecht komen.